

Oponentský posudek rigorosní práce

Rigorosant: Mgr. Matouš Procházka

Téma rigorosní práce: Nemovitost jako předmět obligace

Konsultant: doc. JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.

Oponent rigorosní práce: JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.

Rigorosant si za téma své práce zvolil problematiku nemovitostí jako předmětu obligace. Toto téma je bezpochyby zajímavé a nabízí hned několik možných přístupů, z nichž v úvodu rigorosant vymezil své zaměření na srovnání římskoprávních přístupů s přístupem současného občanského práva, které se k římskému právu jako k inspiračnímu zdroji hlásí. V tomto směru je přístup rigorosantův chvályhodný. Podrobnějším pohledem do samotné práce však zarazí skutečnost, že šíře záběru práce je výrazně širší a naopak některé problematiky, které název práce nabízí (jako kupříkladu pacht pozemku) práce zcela mívá. Tuto skutečnost rigorosant zmiňuje v úvodu a částečně i vysvětluje, ale nemůže se nenabídnout myšlenka, že snad téma práce mělo znít jinak, a to tak, že by více odpovídalo centru a šíři práce, která se ve skutečnosti věnuje nabývání nemovitosti – jak v obligační, tak věcněprávní rovině. S přihlédnutím k výše uvedenému se ale samotná struktura práce a její rozvrstvení jeví vcelku logické. Na druhou stranu se nabízí myšlenka, zdali některé části práce bylo nutné do jisté míry povrchně zpracovávat (např. nabývání plodů nebo nabývání skrze třetí osobu), když bylo možno se kupříkladu o něco hlouběji, a tím pro práci konsistentněji věnovat jiným a s tématem více souvisejícím tématům.

Po formální stránce nelze mít vůči předložené rigorosní práci výraznějších námitek. Práce obsahuje 199 stran textu, jehož tvrzení jsou podložena úctyhodnými 523 poznámkami pod čarou. Práce rovněž obsahuje samostatný seznam použitých pramenů, z nichž mnohé sám autor i přeložil. Seznam literatury je na 17 stranách, což samo svědčí o rigorosantově práci. Nemalé množství zdrojů je také zahraniční provenience, tedy v němčině, italštině, francouzštině, polštině a také angličtině. Práce jsou uváděny v zásadě *lege artis*, ačkoliv někde snad lze narazit na zdroje, kde není rozepsáno křestní jméno, zatímco u ostatních ano. Jediné, co lze vyčítat rigorosantovi, je absence uvedení edic pramenů, z nichž v originálním textu vycházel. Tuto skutečnost bylo navíc vhodné uvést při prvním použití pramenů v poznámce pod čarou.

Stylistická stránka práce rovněž nevykazuje závažnějších vad, ba naopak. Text je psán poměrně srozumitelným a odborným jazykem, zcela v duchu jazykových usancí, které se k odbornému textu váží. Jedinou významnější výtkou opět může být základní použití ich-formy, protože tato forma se v odborném textu zásadně nepoužívá, a to ani ve variantě tzv. pedagogického plurálu. Rigorosant rovněž, jak tomu i bývá, používá pro latinské citace či termíny kursivu. Nutno je také upozornit na skloňování jmen, kdy jsou díla připisována Ciceronovi, nikoliv Cicerovi (str. 180). Vždy je nutné vycházek z kořene slova, který je u některých jmen mírně skryt, což však pisatele neosvobozuje od nutnosti jej objevit. Stejně tak je nutno upozornit na skutečnost, že v několika místech se místo „*emptio*“ objevuje „*emtio*“ (str. 100). Konečně se v textu objevuje několik zřejmě překlepů, např. na str. 97 se zjevně nemluví o „sportu“, na str. 171 „došlo ke krádeži“, na str. 188 je uvedena „*stipulacie*“, či na str. 194 je v češtině neexistující termín „dvěmi“. V posledku lze jen upozornit na poznámku č. 444, kde je číslo poznámky uvedeno před interpunkcí. Žádná z uvedených výtek však není nijak významná a ve svém celku nesnižuje výrazně kvalitu předkládané rigorosní práce.

Co se týče další specifické oblasti vědecké práce, tedy tvorby referencí (citací a odkazů) vlastního textu, tak tyto jsou udělány zásadně poctivě se snahou o řádné citování zdrojů. Je možno uvést jen několik poznámek – lze se kupříkladu zamyslet nad nutností uvádět ISBN v každé poznámce po čarou, když je tento údaj najednou i v seznamu použitých zdrojů. Jako ne úplně vhodné se může jevit kupříkladu v poznámce č. 4 uvedené citování vedle sebe „Gaius, Digesta“ a „Justinianus, Instituce“, kdy se může jevit císař Justinián jako autor, což jistě není a nebyl. Lze spíše doporučit citovat u just. Institucí jen Instituce, s tím, že v první poznámce bude uvedeno, že se jedná o Instituce justiniánské. Stejně tak je snad vhodnější, aby autor překladu pramene nebyl citován u každého fragmentu, ale pouze u prvního s tím, že nebude-li uvedeno jinak, překlad kupříkladu z Digest je z uvedeného zdroje. Konečně se lze zamyslet na vhodnosti nazývat Gaiovy Instituce jako Gaiův „komentář“. Takovéto pojmenování by mohlo být spíše matoucí a mohlo by být předmětem debaty, zdali Instituce, tedy učebnice, je mezi komentáře možno zařadit.

V rámci textu je možno nalézt jen skutečně málo nepřesných či maličko zavádějících informací (které však mohou být též předmětem debaty). Kupříkladu na str. 155 rigorosant uvádí, že vlastnictví k městským pozemkům lze převést pouze *in iure cessi*, což je doloženo i fragmentem z Gaiových Institucí. Obvyklý výklad tohoto fragmentu je

však takový, že ona *iura praediorum* jsou nikoliv vlastnictvím, ale věcnými právy k věci cizí, a tedy že vlastnictví k městským pozemkům lze převádět standardně též mancipací. Mírně zarážející, ale druhou stranu svědčící o dlouhodobější práci na rigorosním textu, pak může být rozpor mezi stranami 206 a 207, kdy na jedné se hovoří, že stávající občanský zákoník je účinný již sedm let, zatímco na stránce druhé se hovoří o jeho účinnosti téměř šestileté.

Při souhrnném pohledu na předloženou práci je pak nutno vyzdvihnout některé úvahy, které rigorosant předložil. Výsostně je nutno ocenit intensivní rozbor terminologie, která byla v římských pramenech používána pro určení nemovitosti či pozemku. V tomto ohledu rigorosant vysoce osvědčil své schopnosti analytické práce právně-vědecké, a to v oblasti právní romanistiky. I ostatní části práce vykazují, že rigorosant jistě svými schopnosti je na takové úrovni, jaká je pro udělení titulu doktora práva požadována. Práce však má i svou druhou část, a to právně-civilistickou, kdy student osvědčil svými úvahami orientaci v současném občanském právu včetně jeho kořenů v předchozích právních úpravách. Zde rovněž ukázal své schopnosti nalézat a řešit praktické otázky právní problematiky. Konečně je nutno ocenit i skutečnost, že rigorosant v nemálo otázkách vymezil svůj názor i proti ostatním názorům, přičemž tento svůj postoj logicky podepřel a zdůvodnil. Negativní stránky práce byly vytčeny výše, ale i ze souhrnu je patrné, že se nejedná o nedostatky podstatné.

V návaznosti na výše uvedené jako témata k diskusi v rámci obhajoby rigorosní práce navrhuji rigorosantovi k výběru:

Obligace vůči derelikventovi jako nástroj vymožení nákladů na odstranění škod na opuštěném pozemku.

Vzájemný vztah povinnosti prodejce převést nerušenou držbu a tzv. bonitárního vlastnictví.

Na základě všeho výše uvedeného tedy doporučuji uvedenou rigorosní práci k ústní obhajobě s návrhem kladného hodnocení a po řádném složení rigorosní zkoušky doporučuji udělit rigorosantovi titul doktor práv Západočeské University.

V Hýskově 10. února A.D. 2022

JUDr. Jan Šejdl. Ph.D.